

Guia docent de l'assignatura "Educació, sostenibilitat i consum" 2011/2012

Codi: 101639

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2500260 Educació social	827 Graduat en Educació social	OT	0	0
2500261 Pedagogia	825 Graduat en Pedagogia	OT	0	0
2500797 Educació infantil	847 Graduat en Educació infantil	OT	0	0
2500798 Educació primària	896 Graduat en Educació Primària	OT	0	0

Incidències

L'assignatura que es desenvolupa a continuació en aquesta guia és comuna als quatre graus (Grau d'Educació Primària, Grau d'Educació Infantil, Grau d'Educació Social i Grau de Pedagogia) de la Facultat de Ciències de l'Educació. Això implica que les competències que es presenten tenen el seu origen en quatre plans d'estudis diferents i explica la llarga llista resultant. Explica també el fet que cada resultat d'aprenentatge estigui vinculat a més d'una competència. A la pràctica són els resultats d'aprenentatge que es pretenen aconseguir els que el professorat considera en el moment de portar a terme la impartició de l'assignatura i en aquest cas el llistat és molt més reduït. Enguany, però, per raons tècniques encara no resoltes, es visualitza el mateix resultat d'aprenentatge de forma repetida tantes vegades com aquest ha estat associat a cada competència. Aquesta petita incomoditat serà eventual i esperem que es pugui resoldre en el transcurs del proper curs.

Contacte

Nom : Jose Bonil Gargallo

Email : josep.bonil@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: Sí

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

No hi ha prerequisits d'accès.

Objectius i contextualització

En concloure el primer decenni del segle XXI, el món afronta reptes i problemes importants, complexos i interrelacionats, que afecten els estils de vida, els valors i el desenvolupament. Els desafiaments sorgeixen de valors que han creat, i creen, societats insostenibles. Disposem del coneixement, la tecnologia i les competències necessàries per invertir la situació, per tant cal mobilitzar el nostre potencial per aprofitar totes les oportunitats de millorar l'acció i propiciar els canvis. L'educació és clau en aquest procés de transformació.

Una educació d'aquest tipus ha de ser de tal qualitat, que faciliti la clarificació de valors, l'adquisició de coneixements, el desenvolupament d'aptituds i competències necessàries per tal de participar en la transformació positiva de la societat. Mitjançant l'educació i l'aprenentatge al llarg de tota la vida, podrem forjar

estils de vida basats en la justícia social i econòmica, la seguretat alimentària, el consum responsable, la integritat ecològica, els mitjans de vida sostenibles, el respecte cap a totes les formes de vida i valors sòlids que fomentin la cohesió social, la democràcia i l'acció col·lectiva.

L'Educació per a la Sostenibilitat (ES) ha de prendre aquest repte i posar en relleu la interdependència entre el medi ambient, l'economia, la societat i la diversitat cultural, des de l'àmbit local fins al mundial, i tenir en compte la dimensió del temps (el passat, el present i el futur)

L'Educació per a la Sostenibilitat requereix d'estructures complexes, ja que hi ha múltiples vincles que la conformen, vincles entre qualitat ambiental, igualtat, drets humans, pau, equitat, solidaritat, etc. L'educació per a la sostenibilitat ha de convidar a introduir-nos en la *cultura de la complexitat*, en l'ús del pensament crític per a l'exploració i el repte, en la clarificació dels valors, a reflexionar sobre el valor de l'acció, la participació i la col·laboració. posar posar l'accent en els enfocaments creatius i crítics, la reflexió a llarg termini, la innovació i l'autonomia per afrontar la incertesa i solucionar problemes i situacions complexes.

Objectius

- Explorar i analitzar la relació Educació, Sostenibilitat i Consum, en l'actualitat i des d'una perspectiva històrica
- Conèixer el marc conceptual i metodològic de l'ES
- Reconèixer la importància i la necessitat d'endegar processos d'Educació per a la Sostenibilitat en diversos contextos educatius (formal, no formal, informal) i des del marc de la complexitat
- Conèixer les implicacions de l'ES en relació a les competències professionals
- Analitzar processos d'Educació per a la Sostenibilitat en base a criteris de qualitat
- Aprendre a dissenyar, elaborar i avaluar projectes i/o materials didàctics en Educació per a la sostenibilitat i educació en el consum responsable

Competències i resultats d'aprenentatge

1406:DDIC07 - Elaborar propostes didàctiques en relació amb la interacció ciència, tècnica, societat i desenvolupament sostenible.

1406:RA098 - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1406:RA099 - Ser capaç establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

1406:DDIC08 - Promoure l'interès i el respecte pel medi natural, social i cultural a través de projectes didàctics adequats.

1406:RA098 - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1406:RA099 - Ser capaç establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

1406:EEP13 - Valorar la responsabilitat individual i col·lectiva en la consecució d'un futur sostenible.

1406:RA098 - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1406:RA099 - Ser capaç establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles

1406:EP18 - Identificar plantejaments i problemes educatius, indagar sobre ells: obtenir, registrar, tractar i interpretar informació rellevant per emetre judicis argumentats que permetin millorar la pràctica educativa i formativa.

1406:RA098. - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1406:RA099. - Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

1406:FBI03.04 - Analitzar i incorporar de manera crítica les qüestions més rellevants de la societat actual que afecten l'educació familiar i escolar: impacte social i educatiu dels llenguatges

audiovisuals i de les pantalles; canvis en les relacions de gènere i intergeneracionals; multiculturalitat i interculturalitat; discriminació i inclusió social i desenvolupament sostenible.

1406:RA098 - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1406:RA099 - Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

1406:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.

1406:RA096 - Practicar una visió dialògica davant posicions antagòniques relacionades amb els problemes ambientals.

1406:RA096. - Practica una visió dialògica davant posicions antagòniques relacionades amb els problemes ambientals.

1406:T08 - Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

1406:RA097 - Aplicar el pensament sistèmic en l'anàlisi de problemes i temàtiques ambientals.

1406:TF08 - Mantenir una actitud de respecte al medi (natural, social i cultural) per fomentar valors, comportaments i pràctiques que atenguin a la igualtat de gènere, equitat i respecte als drets humans.

1406:RA097. - Aplicar el pensament sistèmic en l'anàlisi de problemes i temàtiques ambientals.

1427:EES02 - Contextualitzar l'acció socioeducativa en funció dels diferents paradigmes teòrics que han elaborat les ciències de l'educació i en funció del context socio-històric dels individus, grups i institucions.

1427:RA098 - Reconèixer els diferents models de sostenibilitat en les propostes educatives.

1427:RA099 - Ser capaç d'establir vincles entre coneixement i accions ambientals i de consum sostenibles.

1427:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en l'investigació i en l'activitat professional.

1427:RA096 - Practicar una visió dialògica davant posicions antagòniques relacionades amb els problemes ambientals.

Continguts

De l'Educació Ambiental a l'Educació per a la Sostenibilitat: perspectiva històrica, evolució i cartografia de diversos corrents

- Educació per a la sostenibilitat: finalitat, objectius, components clau i enfocaments metodològics
- Models d'acció i estratègies en educació per a la sostenibilitat en diferents àmbits d'intervenció: educació formal, no formal i informal
- Pensament complex i educació per a la sostenibilitat i el consum
- Criteris de qualitat en ES
- Competències professionals en ES
- Disseny, elaboració i avaluació d'un projecte o material didàctic en educació per a la sostenibilitat i educació en el consum

Metodologia

El protagonista en el procés d'ensenyament aprenentatge és l'estudiant i és sota aquesta premissa s'ha planificat la metodologia de l'assignatura. S'han diversificat els tipus d'activitats per garantir la màxima atenció a la diversitat i la connexió entre l'alumnat i les competències des de les dimensions individual i grupal i des del treball fora de l'aula i activitats de treball a l'aula.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions per part del professorat dels continguts i qüestions bàsiques del temari. Es realitza amb tot el grup classe i permet l'exposició dels principals continguts a través d'una participació oberta i activa per part dels estudiants.	38	1.52	1406:RA098 , 1406:RA098 , 1406:RA098 , 1406:RA098. , 1406:RA098 , 1406:RA096 , 1406:RA097 , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1427:RA098 , 1406:RA097. , 1406:RA096. , 1406:RA099 , 1406:RA099. , 1406:RA099 , 1406:RA099 , 1406:RA099
Treball de camp	12	0.48	1406:RA098 , 1406:RA097 , 1406:RA099 , 1406:RA096
Tipus: Supervisades			
Espai de treball en grup reduït tutoritzat pel professorat per fer l'anàlisi o l'elaboració de materials curriculars, l'estudi i/o resolució de casos, activitats de camp i/o laboratori, per aprofundir en les temàtiques proposades.	16	0.64	1406:RA098 , 1406:RA098 , 1406:RA099 , 1406:RA099 , 1406:RA099. , 1406:RA099 , 1406:RA096. , 1406:RA097. , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1427:RA098 , 1406:RA097 , 1406:RA096 , 1406:RA098 , 1406:RA098. , 1406:RA098 , 1406:RA099
Tipus: Autònomes			
Anàlisi de lectures i propostes d'innovació didàctica, realització d'informes, disseny d'activitats, anàlisi i resolució de casos	75	3.0	1406:RA098 , 1406:RA099 , 1406:RA098 , 1406:RA098 , 1406:RA098. , 1406:RA098 , 1406:RA096 , 1406:RA097 , 1427:RA098 , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1406:RA097. , 1406:RA096. , 1406:RA099 , 1406:RA099. , 1406:RA099 , 1406:RA099

Avaluació

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà al llarg de tot el curs acadèmic mitjançant diversitat d'activitats que combinen el treball individual i el col·lectiu. S'han ponderat de manera diversa el pes de cada activitat. Per aprovar l'assignatura cal obtenir un mínim de cinc i aprovar cadascuna de les activitats d'avaluació que es realitzaran al llarg del curs.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen presencial individual	45%	2	0.08	1406:RA098 , 1406:RA099 , 1406:RA099 , 1406:RA098 , 1406:RA098. , 1406:RA098 , 1406:RA096 , 1406:RA097 , 1427:RA098 , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1406:RA097. , 1406:RA096. , 1406:RA099 , 1406:RA099. , 1406:RA099 , 1406:RA098
Presentació del treball en grup cooperatiu i coavaluació	35%	4	0.16	1406:RA098 , 1406:RA099 , 1406:RA096 , 1406:RA097 , 1427:RA098 , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1406:RA097. , 1406:RA096.

Presentació treball individual i coavaluació	35%	3	0.12	1406:RA098 , 1406:RA096 , 1406:RA097 , 1427:RA098 , 1427:RA096 , 1427:RA099 , 1406:RA097. , 1406:RA096. , 1406:RA099
--	-----	---	------	---

Bibliografia

Bauman, Z. (2007): *Temps líquids, Viure en una època d'incertesa*. Barcelona: Viena Edicions.

Beck, U. (2002). *La sociedad del riesgo global*. Madrid: Siglo Veintiuno de España Editores.

Berlanga, S. (2011) *La educación del consumidor en el aula, en la familia y en la sociedad*. Zaragoza, Mira Editores

Bonil, J. (2010) Nuevas oportunidades para la educación del consumo, *Cuadernos de Pedagogía*, 383, 49-51

Calafell, G., Fonolleda, M., Querol, M. (2008) Propuestas para llegar al currículum, *Cuadernos de Pedagogía*, 383, 52-55

García, J.E. (2004). Los contenidos de la Educación Ambiental: una reflexión desde la perspectiva de la complejidad. *Investigación en la Escuela*, 53, 31-51.

Junyent, M.; Geli, A.M. y Arbat, E. (Eds.) (2003). *Proceso de caracterización de la Ambientalización Curricular de los Estudios Universitarios*. Girona: Universitat de Girona - Red ACES.

Izquierdo, M.; Espinet, M.; Bonil, J. y Pujol, R.M. (2004). Ciencia escolar y complejidad. *Investigación en la escuela*, 53, 21-29.

Lovelock, J. (2007). *La venjança de la Terra. Per què es revolta la Terra i com encara podem salvar la humanitat*. Barcelona: Columna.

Mayer, M. (2002). Ciudadanos del barrio y del planeta. En F. Imbernon, (Coord). *Cinco ciudadanías para una nueva educación*, 83-104. Barcelona: Graó.

Mayor Zaragoza, F. (2009). La problemática de la sostenibilidad en un mundo globalizado. *Revista de Educación*. Número extraordinario, 25-52. Madrid: Ministerio de Educación.

Pujol, R.M. (1996), Educación y Consumo, Barcelona, Hosorri.

Pujol, R.M. (2000) Ambientalizació i escola. *Perspectiva Escolar*, 235, 2-7

Pujol, R.M. (2002). Educación científica para la ciudadanía en formación. *Alambique*, 32, 9-16.

Sauvé, L. (2006). La educación ambiental y la globalización: Desafíos curriculares y pedagógicos. *Revista Iberoamericana de Educación*, 41, 83-101.

Spaemann, R. (2007). *El final de la modernidad*. Barcelona: CEU Ediciones.

Terradas, J. (2005). *Biografía del món: de l'origen de la vida al col·lapse ecològic*. Barcelona: Columna.